

WIJMERSPAD EN NIEUWE TUINEN, LOPPERSUM

QUICKSCAN FLORA & FAUNA

OPDRACHTGEVER:
Gemeente Eemsdelta

PROJECTNUMMER:
11089233

DATUM:
29 augustus 2023

Bezoekadres
Kroezenhoek 8
7683 PM Den Ham

Postadres
Postbus 12
7683 ZG Den Ham

T +31 (0) 546 67 88 88
E info@roelofsgroep.nl

Tevens vestigingen in
Stadskanaal
Sneek
Steenwijk
Veenendaal
Spijkenisse
Weesp

PROJECTGEGEVENS:

Naam: QuickScan flora & fauna
Nummer: 11089233
Documentnr: R01-D01-11089233-edn
Status: Definitief
Datum: 29 augustus 2023
Auteur:

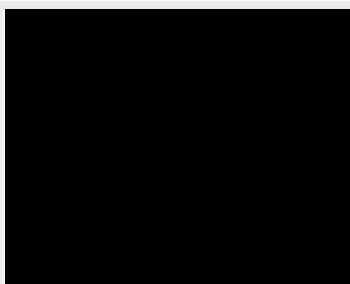
OPDRACHTGEVER:

Gemeente Eemsdelta
Postbus 15
9900 AA Appingedam

AUTORISATIE

Naam:
Handtekening:

Datum: 29-8-2023

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel.....	3
1.3	Gebiedsomschrijving.....	3
2.	Natuurwetgeving en natuurbeleid	5
2.1	Natuurwetgeving.....	5
2.1.1	Bescherming van gebieden (Natura 2000).....	5
2.1.2	Bescherming van soorten.....	6
2.1.3	Bescherming van houtopstanden.....	6
2.2	Natuurbeleid.....	6
3.	Beschermde soorten	8
3.1	Flora.....	8
3.2	Zoogdieren.....	8
3.2.1	Vleermuizen.....	8
3.2.2	Overige Zoogdieren.....	11
3.3	Vogels.....	13
3.4	Reptielen.....	16
3.5	Amfibieën.....	16
3.6	Vissen.....	18
3.7	Ongewervelden.....	18
3.8	Zorgplicht.....	19
4.	Conclusie en advies	20
4.1	Beschermde natuurgebieden.....	20
4.1.1	Natuurnetwerk (NNN).....	20
4.1.2	Natura 2000.....	20
4.1.3	Houtopstanden.....	20
4.2	Beschermde flora en fauna.....	20
4.2.1	Algemene zorgplicht.....	21
4.3	Geldigheid rapportage.....	21

BIJLAGEN

- I. Kader Natuurwetgeving
- II. Methodiek Natuurtoets

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Voor de voorgenomen activiteiten, de sloop en nieuwbouw en/of versterking van woningen langs het Wijmerspad en Nieuwe Tuinen in Loppersum, het vervangen van de beschoeiing en herinrichting van de buitenruimte, verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer oplegt. Gemeente Eemsdelta heeft Roelofs Advies & Ontwerp gevraagd om een QuickScan flora & fauna uit te voeren op de locatie.

Bij de ontwikkeling zullen de volgende werkzaamheden plaatsvinden:

- Vervangen beschoeiing langs watergang;
- Slopen of versterken van alle woningen binnen het plangebied;
- Bouwen van nieuwe woningen.

Het is nog niet definitief bepaald welke woningen gesloopt en welke woningen gerenoveerd zullen worden. Naar verwachting zullen alle woningen gesloopt en herbouwd worden. Als blijkt dat enkele woningen gerenoveerd worden, dan zullen deze huizen dusdanig aangepast worden dat ze ongeschikt worden voor bijvoorbeeld vogels en/of vleermuizen. De overige openbare ruimte zal indien nodig ook worden heringericht echter niet ingrijpend. Het is nog niet bekend wanneer de werkzaamheden uitgevoerd zullen worden.

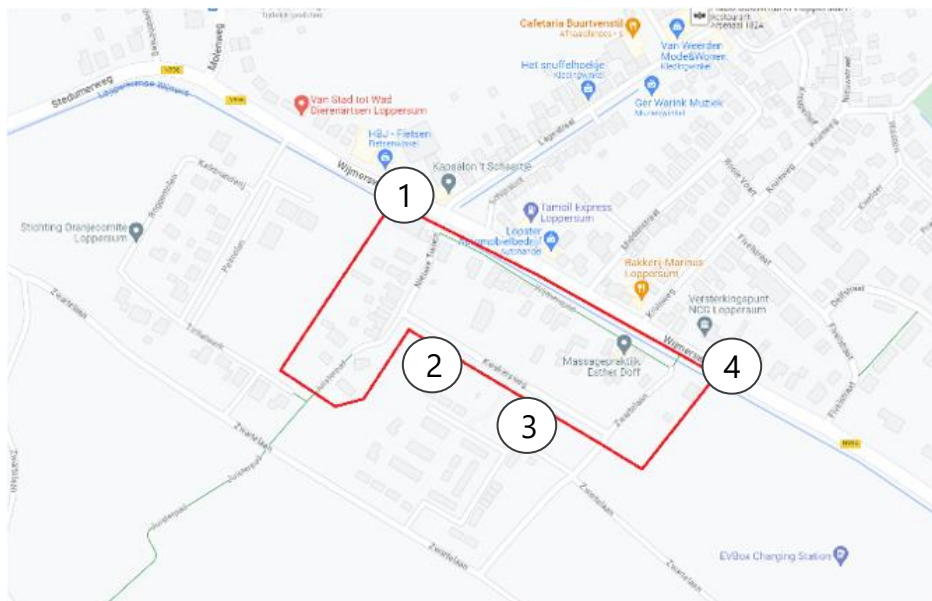
1.2 DOEL

Het doel van deze QuickScan is het verkrijgen van informatie over de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en dan voornamelijk de aanwezigheid van tijdelijke of vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze informatie is nodig om de effecten van de voorgenomen ontwikkeling te toetsen aan de Wet natuurbescherming.

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek is onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. De QuickScan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en –beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.3 GEBIEDSOMSCHRIJVING

Het plangebied Wijmerspad en Nieuwe Tuinen betreft een karakteristiek gebied en deels beschermd dorpsgezicht. De woonhuizen in het plangebied zijn aangetast door bevingsschade en worden gesloopt en opnieuw gebouwd. Het betreft een wijk met woonhuizen met tuinen langs een watergang, de Loppersumse Wijmers, in de provincie Groningen (figuur 1). Aan de noordkant van het plangebied ligt het dorp Loppersum. De zuidkant van het plangebied bestaat uit landbouwgebied met grasvelden en akkers. In figuur 2 wordt een impressie van het plangebied getoond.

Figuur 1 ligging plangebied

Figuur 2 impressie plangebied

2. NATUURWETGEVING EN NATUURBELEID

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen:

1. de bescherming van gebieden
2. de bescherming van soorten
3. de bescherming van houtopstanden

Naast deze wet wordt in Nederland ook Natuurbeleid gemaakt. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

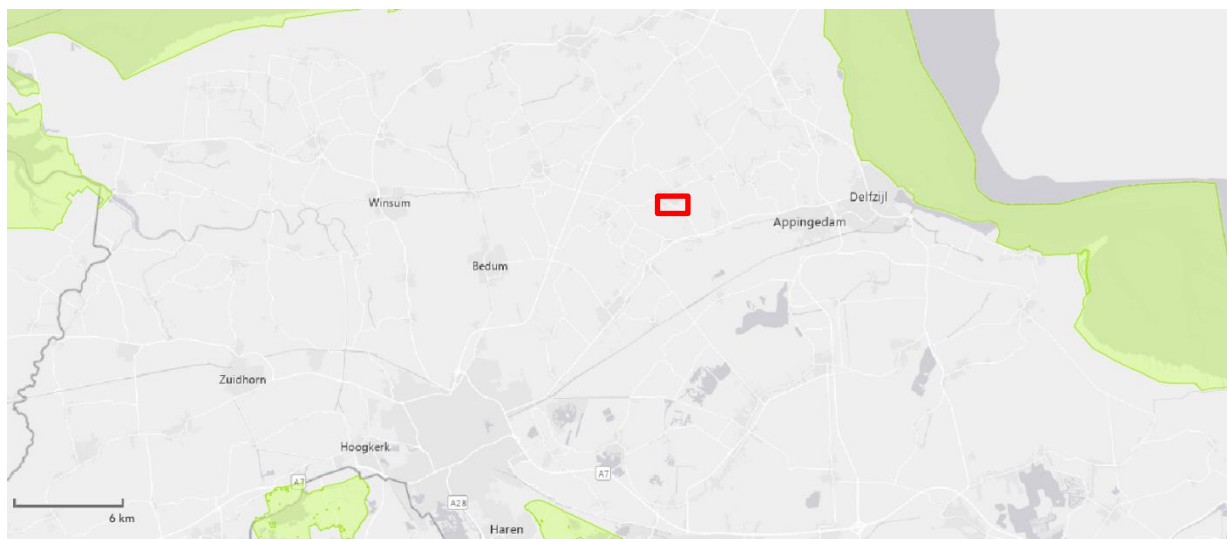
2.1 NATUURWETGEVING

2.1.1 Bescherming van gebieden (Natura 2000)

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuur-beschermingswet 1998 beschermd.

Gevolgen plangebied

Het plangebied is minder dan 25 km verwijderd van diverse Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee, Zuidlaardermeergebied, Leekstermeergebied en Lauwersmeer (figuur 3). Met de voorgenomen werkzaamheden zijn negatieve effecten op deze Natura 2000-gebieden niet op voorhand uit te sluiten. Een toetsing of de werkzaamheden effect hebben op deze gebieden wordt noodzakelijk geacht. Voor lopende procedures moet voor de bouwfase en gebruiksfase van het initiatief een stikstofberekening uitgevoerd worden.

Figuur 3 Natura 2000-gebieden rond het plangebied

2.1.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes;

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
3. beschermingsregime "andere soorten"

Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen. Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op het onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door dieren of het dunnen van bosgebied.

Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²)
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat

Gevolgen plangebied

Houtopstanden in de openbare ruimte genieten in eerste instantie generale bescherming op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en de Wet Natuurbescherming (Boswet). Er zijn houtopstanden aanwezig in het plangebied. Echter worden er bij de werkzaamheden geen bomen gekapt en zijn er dus geen vervolgstappen noodzakelijk. Indien bij de ontwikkeling van de overige openbare ruimte toch bomen worden gekapt, dan vallen deze onder de APV en is de gemeente bevoegd gezag.

2.2 NATUURBELEID

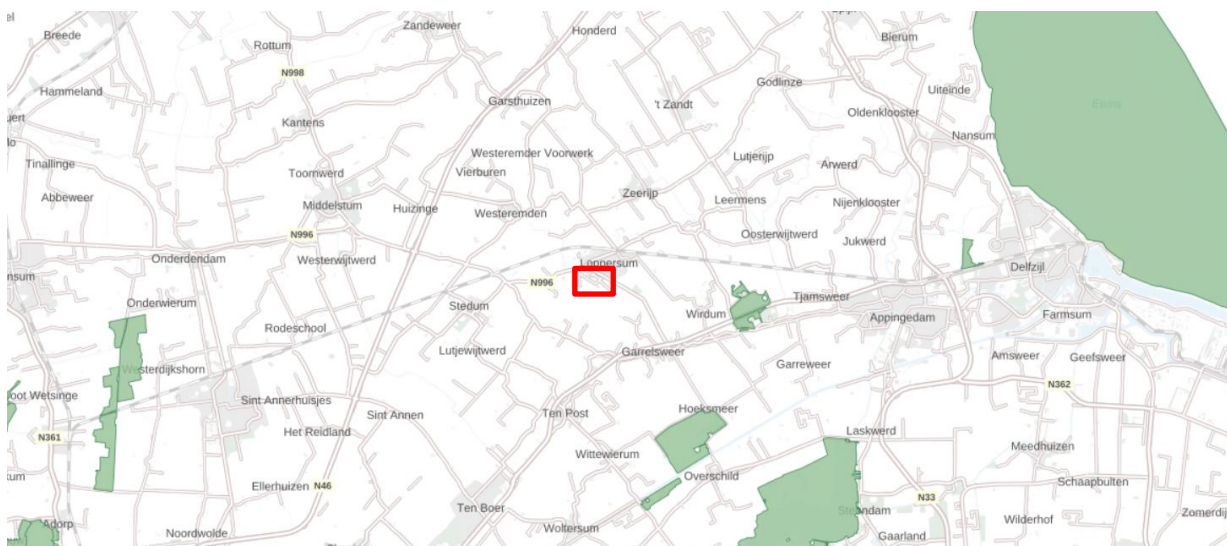
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming.

In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal

provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

Het plangebied bevindt zich niet in of in de directe nabijheid van een NNN-gebied (figuur 4). Voor de voorgenomen ontwikkeling is een ontheffing niet noodzakelijk, want de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden niet of slechts in beperkte mate aangetast. De kwaliteit en kwantiteit van het NNN op het betreffende gebiedsniveau wordt ondanks de ingreep behouden.

Figuur 4 NNN-gebieden rond het plangebied

3. BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, aangevuld met gegevens uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling. Zie bijlage 2 voor een beschrijving van de methodiek van deze Quickscan flora & fauna.

Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door E. de Man (ecologisch deskundige bij Roelofs Advies & Ontwerp). Het veldbezoek is uitgevoerd op maandag 7 augustus 2023 bij 22°C, bij halfbewolkt weer met windkracht 3 Bft.

3.1 FLORA

Voorkomen en functie

Er zijn geen meldingen bekend van beschermde plantensoorten in de directe omgeving van het plangebied bij de NDFF in 2023. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde planten niet noodzakelijk.

3.2 ZOOGDIEREN

3.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het bezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Er zijn waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied aanwezig bij de NDFF in 2023 (tabel 1).

Tabel 1 waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied

Soort	Gebouw- of boombewonend
Gewone dwergvleermuis	Gebouwbewonend
Kleine dwergvleermuis	Gebouw- en boombewonend
Laatvlieger	Gebouwbewonend
Rosse vleermuis	Boombewonend
Ruige dwergvleermuis	Gebouw- en boombewonend
Tweekleurige vleermuis	Gebouwbewonend
Watervleermuis	Boombewonend

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader – Vleermuisverblijfplaatsen).

Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats

Binnen het plangebied zijn in de spouwmuren en onder daken van alle aanwezige woonhuizen potentiële verblijfplaatsen aanwezig (figuur 5). De bestaande bebouwing in de wijk biedt (potentiële) schuilplaatsen aan de vleermuizen doordat er in de woningen openingen aanwezig zijn. Dit is inherent aan de bouwperiode van de woningen en/of de staat van onderhoud van enkele woningen.

Figuur 5 potentiële verblijfplaatsen in gebouwen

Kader – Vleermuis verblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Foerageergebieden en vliegroutes

Binnen het plangebied is de watergang Loppersumse Wijmers geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. In de directe omgeving van het plangebied zijn akkers en grasvelden aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied en bomenrijen die geschikt zijn als vliegroute.

Kader – Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes). In de bebouwing zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig die bij de sloop en renovatie werkzaamheden zullen verdwijnen. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing is noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing is noodzakelijk. Daarnaast dient de zorgplicht in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol.

3.2.2 Overige Zoogdieren

Voorkomen en functie

Er zijn waarnemingen van zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied aanwezig bij de NDFF in 2023 (tabel 2).

Tabel 2 waarnemingen van zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied

Soort	Provinciale vrijstelling
Bosmuis	Ja
Egel	Ja
Huisspitsmuis	Ja
Steenmarter	Ja
Veldmuis	Ja

Bosmuis

De bosmuis komt, ondanks zijn naam doet vermoeden, voor in zowel bossen als open terreinen, zolang er maar voldoende dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. De bosmuis is te vinden in duinen, heide, akkers, wegbermen, niet te natte rietlanden en braakliggend land. Maar ook in boomgaarden, parken en tuinen. In zeer natte terreinen en open weilanden komt hij niet voor. De bosmuis graaft met zijn tanden en voorpoten een gangenstelsel tot 50 cm onder grond. In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de bosmuis aanwezig. Er zijn geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen aangetroffen bij het veldbezoek.

Egel

In Nederland leeft de egel in bijna alle landschappen. In sommige gebieden zijn ze echter algemener dan in andere. Tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei, zijn goede leefgebieden. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Overdag slapen ze in een moeilijk te vinden nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder (braam)struiken of takkenbossen bevindt. Binnen het plangebied zijn rond de tuinen bosjes aanwezig die geschikt leefgebied voor de egel bieden (figuur 6). Bij het veldbezoek zijn geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen gevonden.

Huisspitsmuis

Huisspitsmuizen leven in graslanden, bosranden, weiden, tuinen, parken, heggen en het gehele jaar door ook in gebouwen. Ze geven de voorkeur aan droge leefomstandigheden. In de nabijheid van menselijke nederzettingen is de huisspitsmuis vaak te vinden in huizen, boerderijen, stallen, schuren of kelders. De huisspitsmuis maakt op een beschutte plaats zoals takkenstapels of bladerhopen een nest van droog gras en bladeren. In tuinen maakt hij ook vaak gebruik van een composthoop of door mensen vervaardigd materiaal. In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de bosmuis aanwezig. In de bebouwing zouden potentiële verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Figuur 6 geschikt leefgebied voor de egel binnen het plangebied

Steenmarter

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. De steenmarter kan al door openingen van 5-6 cm kruipen om bij een schuilplaats te komen. In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de steenmarter aanwezig. In de verouderde bebouwing zouden potentiële verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Veldmuis

De veldmuis komt voor in open gebieden met grassen en/of granen, zoals graanakkers, wegbermen, dijken, spoorwegtaluds, slootkanten, boomgaarden, graslanden en klavervelden. Ze hebben een voorkeur voor drogere gebieden met kort gras. Ze ontbreken in drassige streken, bossen en in gebieden met hoge begroeiing. De soort leeft vaak in een ondergronds hol maar soms ligt het nest ook bovengronds, onder stenen of in graspollen. In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de bosmuis aanwezig. Er zijn geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen aangetroffen bij het veldbezoek.

Effecten en ontheffing

Voor alle waargenomen grondgebonden zoogdieren geldt een provinciale vrijstelling binnen de provincie Groningen. Om deze reden zijn er geen vervolgstappen in de vorm van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Wel is het mogelijk dat bij de uitvoering van de werkzaamheden individuen van deze soorten verstoord worden, zoals de huisspitsmuis en de steenmarter. De zorgplicht moet in acht worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol voor deze soorten. Zonder dergelijke maatregelen valt het verstoren van deze soorten onder een schending van verbodsbepalingen 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor overige zoogdieren niet noodzakelijk. De zorgplicht dient in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol.

3.3 VOGELS

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels. Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Binnen het plangebied zijn 51 vogelsoorten bij de NDFF gemeld in de afgelopen 5 jaar, waarvan de nesten van onderstaande vogelsoorten een extra beschermde status hebben (tabel 3).

Tabel 3 waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten

Soort	Categorie
Gierzwaluw	2
Huismus	2
Roek	2
Kerkuil	3
Buizerd	4
Ransuil	4
Sperwer	4
Blauwe reiger	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiszwaluw	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Zwarte kraai	5
Zwarte roodstaart	5

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd. Op de volgende categorieën gelden in principe de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

In de omgeving van het plangebied zijn bij de NDFF een aantal waarnemingen geregistreerd van soorten waarvan de vaste rust en verblijfplaats jaarrond beschermd is. Tijdens het veldbezoek is in verband met de geplande sloopwerkzaamheden extra aandacht besteed aan gebouwbewonende soorten, zoals de huismus. Het nest van de huismus wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten. Er zijn bij het veldbezoek door het hele plangebied huismussen aangetroffen op en rond de daken van de woonhuizen (figuur 7). Daarnaast zijn er in de bebouwing potentieel geschikte nestplaatsen voor de huismus aanwezig.

Figuur 7 huismussen op en rond de daken

Jaarrond beschermde nesten / jaarrond beschermde functionele leefomgeving (categorie 5)

Op de volgende categorie gelden in principe de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming uitsluitend tijdens het broedseizoen:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Binnen het plangebied zijn aan bomen enkele nestkasten bevestigd die gebruikt kunnen worden door categorie 5 soorten zoals de pimpelmees en de koolmees (figuur 8). Het is echter niet bekend of deze nestkasten in gebruik zijn. Daarnaast is aan de noordelijke gevel van het huis aan het Wijmerspad 39 een nest van de huiszwaluw Waargenomen. Dit nest was op het moment van het veldbezoek in gebruik.

Figuur 8 nesten van categorie 5 soorten

Overige (broed)vogels

De overige vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels en watervogels. De nesten van deze vogelsoorten zijn niet jaarrond beschermd. Er zijn bij het veldbezoek geen nesten van deze vogels aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten van de huismus aanwezig in de bebouwing die gesloopt gaan worden. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus is noodzakelijk.

De aanwezige nestkasten zullen bij de werkzaamheden niet verwijderd worden. Het is echter wel aannemelijk dat het zwaluwnest verwijderd wordt bij de werkzaamheden. Het nest dient buiten het broedseizoen van de huiszwaluw verwijderd te worden (half mei tot begin september). Wanneer het nest niet in gebruik is, zijn er geen compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing aan de orde. Wel dient de zorgplicht in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol. Zonder dergelijke maatregelen valt het verstoren van deze soorten onder een schending van verbodsbepalingen 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Zo dient te worden vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord, door te werken met een ecologisch

werkprotocol. Voor de Wet natuurbescherming zijn namelijk alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: nader onderzoek naar de huismus is noodzakelijk. Daarnaast dient de zorgplicht in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol.

3.4 REPTIELEN

Voorkomen en functie

Er zijn geen meldingen bekend van reptielen in de directe omgeving van het plangebied bij de NDFF in 2023. Tijdens het veldbezoek zijn er geen reptielen aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde reptielen niet noodzakelijk.

3.5 AMFIBIEËN

Voorkomen en functie

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende amfibieën bekend bij de NDFF in 2023 (tabel 4).

Tabel 4 waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied, *soort nader te bepalen (meerkikker, bastaardkikker of poelkikker)

Soort	Provinciale vrijstelling
Bruine kikker	Ja
Gewone pad	Ja
Groene kikker (Onb.)*	n.v.t.
Kleine watersalamander	Ja

Bruine kikker

De bruine kikker heeft een sterke binding met bos en struweel. De bruine kikker heeft een zeer ruime habitatkeuze en dringt ook door tot in stad en dorp. De soort is op alle bodemtypen aangetroffen, variërend van lichte duin- en stuifzanden tot zware rivier- en zeeklei en lössgronden. De bruine kikker komt in allerlei watertypen voor, met een voorkeur voor kleine geïsoleerde wateren en kleine lijnvormige wateren. Groot open water wordt nauwelijks gebruikt en de soort komt relatief weinig in vennen voor. De waterpartij binnen het plangebied is geschikt leefgebied voor de bruine kikker, echter is de beschoeiing die vervangen zal worden dat niet aangezien deze te steil is (figuur 9).

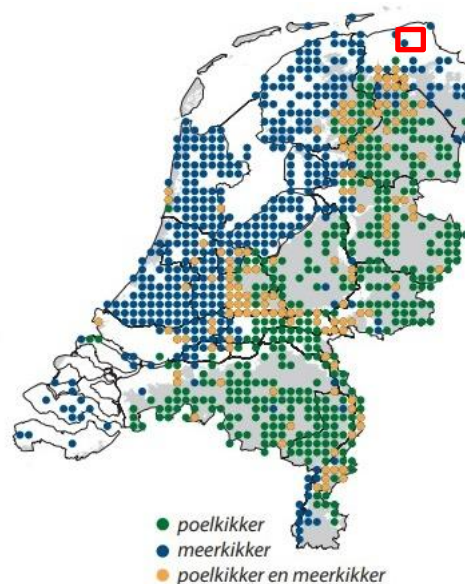
Figuur 9 steile beschoeiing is ongeschikt leefgebied voor amfibieën

Gewone pad

De gewone pad komt in vele habitats voor en heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap. Ze schuwen de mens niet en komen voor in tuinen, parken en ruderaal terreintjes. De soort ontbreekt alleen op plaatsen waar geen voortplantingswateren voorhanden zijn, in geheel open landschap en in wateren met een te hoog zoutgehalte. De gewone padden leggen hun eieren in snoeren, deze worden gewikkeld rond takken of water- en oeverplanten. De waterpartij binnen het plangebied zijn geschikt leefgebied voor de bruine kikker, echter is de kade die vervangen zal worden dat niet aangezien deze te steil is (figuur 9).

Groene kikker (Onb.)

In de directe omgeving van het plangebied is een waarneming van een groene kikker bekend bij de NDFF in 2023, waarvan de soort niet nader gedetermineerd is. De drie soorten groene kikkers in Nederland zijn nauw verwant en vaak lastig van elkaar te onderscheiden. Hierdoor is de determinatie van groene kikkers specialistenwerk. De naam groene kikker wordt gebruikt voor de drie soorten: de meerkikker, bastaardkikker en poelkikker. Het gaat eigenlijk om twee echte soorten: meerkikker en poelkikker die, als ze paren, hybriden kunnen vormen: de bastaardkikker. Voor de meerkikker en de bastaardkikker geldt een provinciale vrijstelling in Groningen, voor de poelkikker niet. In de omgeving van Loppersum komt alleen de meerkikker voor (figuur 10). De waterpartij binnen het plangebied zijn geschikt leefgebied voor de meerkikker, echter is de kade die vervangen zal worden dat niet aangezien deze te steil is (figuur 9).

Figuur 10 verspreiding meerkikker en poelkikker

Kleine watersalamander

De kleine watersalamander is een soort met een brede keuze aan habitats. De soort wordt in Nederland in vrijwel alle landschapstypen aangetroffen. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit allerlei soorten ondiep stilstaand en zwak stromend water. Het moet niet al te groot of beschaduwd zijn en wat onderwatervegetatie bevatten. De waterpartij binnen het plangebied zijn geschikt leefgebied voor de kleine watersalamander, echter is de beschoeiing die vervangen zal worden dat niet aangezien deze te steil is (figuur 9).

Effecten en ontheffing

Het is aannemelijk dat bij de werkzaamheden aanwezige amfibieën verstoord worden. Echter geldt voor alle waargenomen amfibieën in de directe omgeving van het plangebied een provinciale vrijstelling. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. Wel moet de zorgplicht in acht worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol. Zonder dergelijke maatregelen valt het verstoren van deze soort onder een schending van verbodsbepalingen 3.5 en 3.10 van de Wet natuur bescherming.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde amfibieën niet noodzakelijk. Wel dient de zorgplicht in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol.

3.6 VISSSEN

Voorkomen en functie

Er zijn geen meldingen bekend van beschermde vissoorten in de directe omgeving van het plangebied bij de NDFF in 2023.

Effecten en ontheffing

Het is aannemelijk dat bij de werkzaamheden aanwezige vissen verstoord worden. Er zijn echter geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten in de directe omgeving van het plangebied. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. Wel moet de zorgplicht in acht worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol. Zonder dergelijke maatregelen valt het verstoren van deze soort onder een schending van verbodsbepalingen 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk. De zorgplicht dient in acht te worden genomen door te werken met een ecologisch werkprotocol.

3.7 ONGEWERVELDEN

Voorkomen en functie

Van de groep beschermde ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) zijn geen waarnemingen bekend bij de NDFF in 2023.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

3.8 ZORGPLICHT

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is. De geplande werkzaamheden moeten dus altijd met oplettendheid voor de natuur worden uitgevoerd om onnodige schade te voorkomen.

In het plangebied kunnen ten tijde van de werkzaamheden soorten aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, door te werken met een ecologisch werkprotocol. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Enkele voorbeelden van dergelijke maatregelen zijn uitgewerkt in tabel 5.

Tabel 5 maatregelen t.b.v. de zorgplicht

Soort(groep)	Maatregel
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid Niet werken aan de watergangen bij ijsvorming
Zoogdieren (grondgebonden)	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid Voorafgaand aan de sloop de daken en zolders controleren op verblijfplaatsen
Zoogdieren (vleermuizen)	Geen kunstlicht toepassen bij de werkzaamheden

4. CONCLUSIE EN ADVIES

Aan de hand van de resultaten van de QuickScan flora & fauna kan de volgende conclusie worden getrokken:

4.1 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

4.1.1 Natuurnetwerk (NNN)

Het plangebied bevindt zich niet in of in de directe nabijheid van een NNN-gebied. Voor de voorgenomen ontwikkeling is geen ontheffing noodzakelijk.

4.1.2 Natura 2000

Met de voorgenomen werkzaamheden zijn negatieve effecten op de relevante Natura 2000-gebieden niet op voorhand uit te sluiten. Een toetsing of de werkzaamheden effect hebben op deze gebieden wordt noodzakelijk geacht. **Er dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden voor de bouwfase en gebruiksfase van het initiatief.**

4.1.3 Houtopstanden

In het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig die beïnvloed zullen worden door de werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

4.2 BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

Op basis van de bureaustudie en het veldbezoek kan worden geconcludeerd dat er soorten aanwezig zijn die vallen binnen het beschermingsregiem zoals bedoeld binnen de Wet Natuurbescherming. **Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen en huismussen in alle aanwezige woningen is noodzakelijk.** Het nader onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd volgens het soortinventarisatie protocol van Netwerk Groene Bureaus (tabel 6). Het nader onderzoek naar huismussen dient uitgevoerd te worden volgens het Kennisdocument Huismus van BIJ12 (tabel 7).

Er wordt aanbevolen om een plan van aanpak op te stellen waarin de exacte locaties en werkzaamheden worden omschreven. In dit plan wordt dan tevens aandacht besteed aan de planning waarna het kan worden besproken met het bevoegd gezag in dezen de provincie Groningen.

Tabel 6 soortinventarisatieprotocol vleermuizen (Netwerk Groene Bureaus, 2021)

Functie	Periode	Aantal & duur bezoeken	Periode tussen bezoeken	Werkwijze bij determinatie
Winterverblijfplaats	1 dec – 1 mrt	1	n.v.t	Zichtwaarneming
Kraamverblijfplaats	15 mei – 15 jul	2, waarvan 1x in juni	20 dagen	Geluidswaarneming en opname
Zomerverblijfplaats	15 apr – 15 aug	2, waarvan 1x in kraamperiode	20 dagen	Geluidswaarneming en opname
Paarverblijf & zwermplaats	15 aug – 1 okt	2	20 dagen	Geluidswaarneming en opname

Tabel 7 onderzoeksprotocol Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023)

Periode	Aantal bezoeken	Periode tussen bezoeken
1 apr – 15 mei (optimale periode)	2	10 dagen
Of		
10 mrt – 20 jun	3 (waarvan minstens één in optimale periode)	10 dagen

4.2.1 Algemene zorgplicht

In het plangebied kunnen ten tijde van de werkzaamheden soorten aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht. **Om te voldoen aan de zorgplicht dient voor de uitvoeringswerkzaamheden een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.**

4.3 GELDIGHEID RAPPORTAGE

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen zoals bijvoorbeeld het kappen van bomen of het verruimen van het plangebied kunnen tot andere conclusies, ten aanzien van de effecten op beschermde soorten, leiden. Is dit niet het geval dan is deze rapportage 3 jaar geldig.

I. KADER NATUURWETGEVING

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**; Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. **Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**; Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.
3. **Beschermingsregime "andere soorten"**; Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

Beschermde vogels, par. 3.1 Wet Natuurbescherming	Overige Europese beschermde soorten, par. 3.2 Wet Natuurbescherming	Andere (nationaal) beschermde soorten, par. 3.3 Wet Natuurbescherming
Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzeelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Art. 3.1 lid 4 en lid 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te Verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Figuur 1 geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (artikel 3.1, lid 4 en lid 5). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (artikel 3.10 lid 3). Zie kader – Opzettelijkheid

Kader – Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Nietopzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding.

De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader – Staat van instandhouding

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
2. **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
3. **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd.

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de ‘Generieke’ of ‘Gebiedsgerichte aanpak’. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes

II. METHODIEK NATUURTOETS

De aanwezige natuurwaarden worden in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

BUREAUONDERZOEK

Voor het bureauonderzoek wordt gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en, indien beschikbaar, regionale verspreidingsinformatie. Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie worden geraadpleegd met betrekking tot planten, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren. Hiervoor worden met name verspreidingsatlassen geraadpleegd:

- NDFF / waarnemingen.nl (Nationale Databank Flora en Fauna, afgelopen 5 jaar);
- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie (atlassen), welke deels gedateerd zijn, moet blijken of in de omgeving van de locatie in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend.

TERREINBEZOEK

Het terreinbezoek betreft een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Tijdens het veldbezoek wordt gebruik gemaakt van een verrekijker. De eventueel aangetroffen soorten en rust- en verblijfplaatsen die beschermd zijn door de Wet Natuurbescherming worden door de veldmedewerker genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Roelofs Advies & Ontwerp beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt een persoon bedoeld die voor de situatie en soorten waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie en onafhankelijk te werk gaat. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied).